Lineære transformationer i A&D 12. lektion

Martin Raussen

Department of Mathematical Sciences
Aalborg University
Denmark

21.10.2010

Den inverse matrix
Definition

En $(n \times n)$-matrix A kaldes invertibel hvis og kun hvis der findes en $(n \times n)$-matrix C således at

$$CA = AC = I \leftarrow \text{ enhedsmatrix.}$$

og ellers singulær.
I så fald er C entydig bestemt; hvis C, D er inverse til A, så:

$$C = CI = C(AD) = (CA)D = ID = D.$$

Man skriver A^{-1} for den inverse matrix til A.

Regler for inverse matricer

A, B kvadratiske invertible matricer af samme størrelse.

1. A^{-1} er invertibel og $(A^{-1})^{-1} = A$.
2. AB er invertibel og $(AB)^{-1} = B^{-1}A^{-1}$.
3. A^T er invertibel og $(A^T)^{-1} = (A^{-1})^T$.

Den inverse matrix

En formel for (2×2)-matricer

$$A = \begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix} \text{ er}$$

invertibel hvis $\det A = ad - bc \neq 0$ og

singulær hvis $\det A = 0$.

Hvis $\det A \neq 0$, så gælder:

$$A^{-1} = \frac{1}{ad - bc} \begin{bmatrix} d & -b \\ -c & a \end{bmatrix}.$$

Den inverse matrix
Den tilsvarende lineære afbildning

Betragt den tilsvarende lineære (matrix-)afbildning
$T : \mathbf{R}^n \to \mathbf{R}^n$, $T(\mathbf{x}) = A\mathbf{x}$.
T har en invers afbildning $S : \mathbf{R}^n \to \mathbf{R}^n$ (den modsatte vej) med
$(ST)(\mathbf{x}) = \mathbf{x}$ og $(TS)(\mathbf{y}) = \mathbf{y}$ for alle $\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbf{R}^n$
hvis og kun hvis A er invertibel.
I så fald: $S(\mathbf{y}) = A^{-1}\mathbf{y}, \mathbf{y} \in \mathbf{R}^n$.
Ensbetydende betingelser:

- T er bijektiv, dvs. både injektiv og surjektiv.
- Ligningen $A\mathbf{x} = \mathbf{b}$ har entydig løsning $A^{-1}\mathbf{b}$ for alle $\mathbf{b} \in \mathbf{R}^n$.
- Alle As søjler (alle As rækker) har Pivotposition.
- A er rækkeækvivalent til enhedsmatricen I.

Der findes altså mange andre singulære matricer end 0-matricen! – alle dem der ikke har Pivotposition i hver søjle/række!

Beregning af invers matrix

En opskrift - for matricer af moderat størrelse

1. Givet en $n \times n$-matrix A. Opstil den udvidede $n \times 2n$-matrix

$$[A|I_n]$$

   med en enhedsmatrix I_n på højresiden.
2. Rækkeoperationer: Overfør denne udvidede matrix til reduceret echelonform $[H|C]$.
3. Hvis $H = I_n$ – Pivoter i hver søjle – så er A invertibel og $C = A^{-1}$.
4. Hvis $H \neq I_n$, så er A ikke invertibel.